

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer alpaca

▲ Vicugna pacos

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

////////////////////////////////////

HUISDIERWIJZER: ALPACA

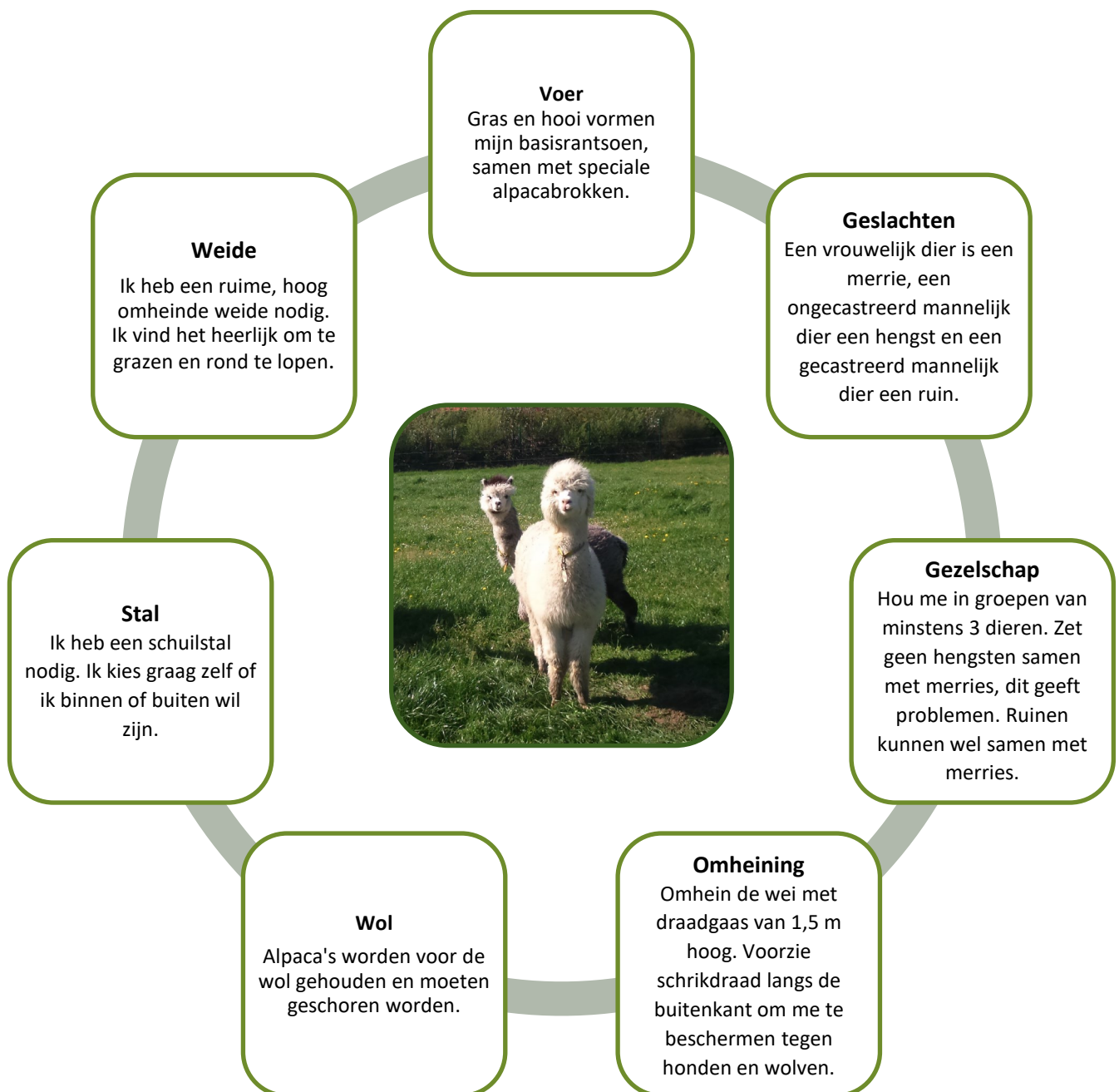
Vicugna pacos

////////////////////////////////////

INHOUD

2	Overzicht	3
3	Natuurlijk gedrag en behoeften	4
4	Huisvesting en verzorging	5
4.1	Huisvesting	5
4.1.1	Gezelschap	5
4.1.2	De weide	5
4.1.3	Omheining weide	5
4.1.4	De stal	6
4.1.5	Verrijking	6
4.2	Voeding	6
4.3	Verzorging	7
5	Gedrag en omgang met het dier	7
6	Gezondheid	8
6.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	8
6.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	8
7	Aankoop of adoptie	10
8	Kosten	11

2 OVERZICHT

3 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Alpaca's zijn lama-achtigen uit de familie van kameelachtigen (*Camelidae*). Er bestaan vier soorten lama-achtigen namelijk de lama (*Lama glama*), de alpaca (*Vicugna pacos*), de guanaco (*Lama guanicoe*) en de vicuna (*Vicugna vicugna*). De vicuna staat niet op de [positieve lijst](#) en mag daarom niet als huisdier worden gehouden. De andere soorten wel. Alle soorten komen oorspronkelijk uit Zuid-Amerika, met name van de hoogvlaktes van Peru, Bolivia, Chili en Argentinië. Op deze hoogvlaktes bevat de lucht relatief weinig zuurstof. Lama-achtigen zijn hieraan goed aangepast, ze hebben een groter hart en meer rode bloedlichaampjes om de zuurstof goed te gebruiken.

Lama-achtigen zijn sociale dieren, die leven in kleine groepen van 5 à 12 dieren, soms als onderdeel van een grotere groep. Vrouwelijke dieren zijn vanaf twee jaar tot op hoge leeftijd vruchtbaar en blijven lang samen met hun jongen. Ze eten gras en allerlei struiken en kruiden. Lama-achtigen kunnen goed tegen verschillende weersomstandigheden. Hoewel de dieren in het Andesgebergte in barre weersomstandigheden leven, hebben ze wel een schuilstal nodig.

De **alpaca** is de kleinste lama-achtige. Ze worden vooral gehouden voor hun exclusieve wollen vacht, waarmee zachte en warme kledij wordt gemaakt. Alpaca's zijn tenger gebouwd en niet geschikt als lastdier, in tegenstelling tot de lama. De wollige vacht kan verschillende kleuren hebben. Er zijn twee rassen alpaca's, namelijk de huacaya en de suri. De structuur van hun wol verschilt. Huacaya alpaca's hebben langer, gekruld haar op hun lichaam, en de benen en het hoofd zijn bedekt met korter haar. De suri alpaca's hebben over heel hun lichaam steil haar dat snel groeit. De huacaya wordt het meest gehouden in Europa. Een volwassen alpaca weegt 55 tot 70 kg en de schofthoogte schommelt rond de 90 cm. Hun oren staan recht en ze hebben een vrij stompe snuit. In gevangenschap worden alpaca's 15 tot 25 jaar oud.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (Dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (Chordadieren)
Klasse	<i>Mammalia</i> (Zoogdieren)
Orde	<i>Artiodactyla</i> (Evenhoevigen)
Familie	<i>Camelidae</i> (Kameelachtigen)
Geslacht	<i>Vicugna</i>

4 HUISVESTING EN VERZORGING

4.1 HUISVESTING

4.1.1 Gezelschap

Alpaca's zijn kuddedieren. Als ze alleen zijn, vereenzamen ze snel en worden ze ongelukkig. Zet daarom altijd drie of meer dieren bij elkaar. Andere diersoorten kan je bij alpaca's houden, maar ze vervangen niet het gezelschap van een dier van de eigen soort.

Hou groepen van enkel vrouwelijke dieren (merries), eventueel aangevuld met gecasteerde mannelijke dieren (ruinen). Je kan ook een "bachelor-groep" vormen van enkel ruinen. Niet-gecasteerde mannetjes (hengsten) samenhouden met vrouwelijke dieren is af te raden omdat de hengst de merries voortdurend zal achtervolgen en willen dekken. Dit put de merries uit, schaadt hun gezondheid en kan zelfs abortussen veroorzaken. Volwassen hengsten kunnen ook zeer agressief worden om hun harem te verdedigen.

4.1.2 De weide

Lama-achtigen leven graag buiten op een weide. Met een open schuilstal hebben ze voldoende beschutting. Let vooral op de omheining, want die moet voldoende hoog zijn om ontsnappingen te voorkomen.

Een verblijf voor alpaca's moet zeker het volgende bevatten:

- een ruime, rustige weide
- een beschutte stal
- stevig en voldoende hoog hekwerk, met binnenin afgeronde hoeken
- een voer- en drinkplaats
- bodembedekking in de stal van stro, gedorst hooi of houtkrullen
- een mineralenblok

De weide moet voor drie alpaca's minstens 1500 m² zijn. Voor meer dieren heb je uiteraard een grotere weide nodig. Aangeraden is dan 1000 m² extra per dier. De weide moet op een rustige plaats liggen omdat de dieren snel kunnen schrikken. Extra beschutting door bosjes of bomen is fijn, maar zet die wel af met gaas, anders wordt de bast van de struiken en bomen aangevreten. Haal alle giftige planten uit de weide en let hierbij ook op planten die door de omheining komen. Planten die giftig zijn voor paarden, zijn dat ook voor lama-achtigen.

4.1.3 Omheining weide

Lama-achtigen kunnen goed springen, en daarom moet de omheining voldoende hoog zijn. Een draadgazen hek van 120 tot 150 cm hoogte is voldoende voor alpaca's. Zorg voor afgeronde hoeken in de omheining zodat de dieren elkaar of tijdens een schrikreactie niet klemlopen. Gebruik geen prikkeldraad of schrikdraad. Door de dikte van hun wol voelen de dieren immers toch geen schok en de prikkeldraad kan erge verwondingen veroorzaken. Om roofdieren zoals honden en wolven uit de weide te houden, kan je wel een schrikdraad maken langs de buitenkant.

4.1.4 De stal

De open stal moet zo geplaatst worden dat de dieren gemakkelijk uit de wind en de regen kunnen rusten. Zorg ervoor dat je de stal kan afsluiten indien nodig, bijvoorbeeld als de dierenarts komt. Reken voor ieder dier op ongeveer 2 m² stalruimte. Let ook op de hoogte van de stal, want de dieren moeten gemakkelijk kunnen rechtstaan. Stro, droog hooi zonder aren zoals gedorst hooi of houtkrullen zijn een goede keuze als bodembedekking.

4.1.5 Verrijking

Verrijking helpt tegen afwijkend gedrag en verveling. Door nieuwe prikkels te geven stimuleer je het dier en doorbreek je zijn dagelijkse routine. Het kan onder meer bestaan uit afwisseling in voeding of bodembedekking, maar je kan het dier ook trainen, bijvoorbeeld via clickertraining. Een tam dier kan je eventueel leren mee te wandelen aan een halster. Gebruik hiervoor een speciaal alpaca-halster dat hoog genoeg op de neus zit, zodat de ademhaling niet belemmerd wordt. Dwing het dier echter niet en geef het de vrijheid om te kiezen of het terug naar de weide wil of niet.

Het is een goed teken als je alpaca's onderzoekend en nieuwsgierig zijn. Kijk dagelijks naar de dieren om hun gedrag en behoeftes beter te leren kennen. Een passief of onrustig dier dat weinig gebruik maakt van de ruimte is mogelijk ziek of geeft aan dat de omgeving niet goed voldoet of tot verveling leidt. Zoeken naar manieren om je dier te verrijken is leuk, zowel voor de mens als het dier!

4.2 VOEDING

Alpaca's eten gras, fijn hooi en alpacabrokken. Informeer naar de huidige voeding bij aankoop en geef de eerste weken hetzelfde voer. Voer het hooi onbeperkt, en voorzie het op meerdere plekken in de weide of stal. Het is belangrijk dat alle dieren ongestoord van een eigen hooiplek kunnen eten. Stel ook een mineralenblok ter beschikking.

Leer de dieren dat ze altijd eten krijgen in de stal met de poort toe, zo zijn ze het al gewoon om opgesloten te worden. Dit is gemakkelijk wanneer de dierenarts langskomt en je hen moet vasthouden voor een behandeling.

Zorg dat er steeds vers drinkwater aanwezig is, bijvoorbeeld via een automatische vlotterbak. Een goede hoogte om een drinkbak te hangen, is ongeveer 40 cm van de grond. Zo blijft het water proper, maar kunnen jonge dieren er ook goed aan.

Wat voer je een alpaca?

Dagelijks voer	Met mate voeren	Niet voeren
Gras	Bietenpulp	Fruit
Hooi	Voordrooghooi of kuilvoer	Koolsoorten, broccoli
Alpacabrokken	Alfalfa	Suiker- of eiwitrijk voer
		Granen

4.3 VERZORGING

Dagelijks

- Geef dagelijks onbeperkt hooi.
- Geef proper water of controleer de automatische vlotterbak.
- Bekijk of de dieren er gezond uitzien en zich normaal gedragen.
- Controleer de omheining.
- Verwijder de mest uit de wei om wormbesmettingen tegen te gaan.

Minstens één keer per week

- Gooi vuile bodembedekking weg en mest de stal uit.
- Verspreid een laag van ongeveer 10 cm nieuw strooisel in de stal.
- Hanteer de dieren, controleer de vacht, de nagels en de voedingstoestand van de dieren.

Meerdere keren per jaar of jaarlijks

- Twee à drie keer per jaar moet je de hele stal uitmesten, uitwassen en desinfecteren om parasieten tegen te gaan en een goede algemene hygiëne te verzekeren.
- In de zomer moet je soms de weide maaien. De dieren eten het gras namelijk niet overal even kort en om de weide gezond te houden is onderhoud nodig.
- Om de paar maanden moeten de nagels geknipt worden.
- Laat elke twee à drie maanden een mestonderzoek uitvoeren en ontworm de dieren indien nodig.
- Een viertal keer per jaar wordt, in overleg met de dierenarts, een vitamine D supplement toegediend.
- Alpaca's moet je elk jaar scheren in het voorjaar. Voor de Suri alpaca kan één keer om de twee jaar volstaan.
- Een (half)jaarlijkse vaccinatie is nodig om de dieren gezond te houden.

5 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Alpaca's kunnen schuw zijn, maar ze zijn ook erg nieuwsgierig. Ze worden meestal niet graag aangeraakt en zijn daarom geen knuffeldieren, ondanks hun wollige vacht. Hun schuwe temperament kan de verzorging lastig maken, zeker als ze niet van jongs af aan gewoon zijn aan mensen en verschillende situaties. Door te veel stress kunnen ze zelfs maagzweren ontwikkelen. Kies daarom dieren die van jonge leeftijd gewend zijn dat mensen aanwezig zijn en hen hanteren, want dit maakt de hoofverzorging, het scheren en de dagelijkse omgang prettiger. Door een routine aan te houden en de dieren regelmatig te hanteren op een positieve, rustige manier kan je ze wel tam krijgen. Soms hebben alpaca's door verkeerde hantering bij de vorige eigenaar verkeerd gedrag aangeleerd, zoals bijten en stampen. Dit is vaak moeilijk af te leren. In tegenstelling tot lama's, spugen alpaca's zelden, zeker niet naar mensen.

Als je de dieren goed verzorgt, is er geen geluids- of geuroverlast. Alpaca's kunnen diverse geluiden maken, van hoog piepen, tot een soort gorgelen. Het bekendste geluid is 'hummen', een geluid dat ze zowel maken bij ontspanning als bij onrust. Bij dreigend gevaar hinniken ze om alarm te slagen.

6 GEZONDHEID

6.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Mannelijke dieren (hengst of *macho*) zijn over het algemeen iets groter dan vrouwelijke dieren (merrie of *himbra*). De bovenste snijtanden en de onderste snijtanden en hoektanden van hengsten vormen zich om tot vechttanden. Jonge merries zijn vruchtbaar vanaf de leeftijd van één jaar, maar het is beter om te wachten met de voortplanting tot de dieren twee jaar oud zijn. Hengsten worden geslachtsrijp tussen één en drie jaar. Ze kunnen dan erg opdringerig en agressief worden. Zelf een hengst houden is niet eenvoudig en vraagt de nodige ervaring. Als je wil fokken met je merries, kan je als beginnend alpacahouder beter gebruik maken van de diensten van een dekhengst bij een ervaren fokker.

Alpaca's zijn geïnduceerde ovulatoren: de merrie krijgt een eisprong door de dekking. Er is dus geen vast voortplantingsseizoen. Alpaca's zijn gemiddeld 345 dagen drachtig en krijgen dus maar één jong per jaar. Het jong noemt men veulen of *cria*. Het moederdier kan al 10 dagen na de bevalling weer gedekt worden. Tweelingen zijn zeldzaam. De dieren verkiezen een rustige weide om te bevallen en zullen zichzelf afzonderen. De bevalling mag niet langer dan 15 minuten duren en het jong moet binnen enkele uren opstaan en drinken.

Bij afwijkingen moet je direct de dierenarts raadplegen. Jonge dieren komen 200 tot 400 g aan per dag.

De veulens blijven gemiddeld een jaar bij de moeder, al worden ze door fokkers ook vaak rond 6 maanden al van de moeder gescheiden om ze te spenen. Ze moeten dan steeds het gezelschap hebben van een andere volwassen alpaca om de nodige sociale vaardigheden aan te leren. Als er een nieuw veulen is, zal dit mogen drinken in plaats van het vorige. Vrouwelijke veulens blijven van nature altijd bij de moeder, hengsten zullen uit de groep verdreven worden.

6.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Zoek een dierenarts die ervaring heeft met lama-achtigen voor je de dieren koopt. Preventief is het belangrijk de alpaca's vitamine D supplementen te geven en jaarlijks te vaccineren. Laat geregeld (vb. tweemaandelijks) een mestonderzoek doen om te controleren op de aanwezigheid van wormen. Laat de dierenarts ook de tanden en hoeven controleren. Als de tanden te lang zijn, moeten ze onder verdoving bijgevijld worden. Om verteringsproblemen te voorkomen, moeten de dieren steeds hooi van een goede kwaliteit ter beschikking hebben.

Pijn wordt meestal aangegeven door knarsetanden en chagrijnig gedrag. Alpaca's zijn vluchtdieren die zo lang mogelijk hun ziekte of pijn verbergen. Als je opmerkt dat je dier zich anders gedraagt dan normaal of als je een van onderstaande symptomen opmerkt, vraag dan onmiddellijk advies van een gespecialiseerde dierenarts.

De belangrijkste gezondheidsproblemen zijn:

- **Tuberculose - TBC - rundertuberculose (*Mycobacterium bovis*)**
Symptomen: hoesten, kortademig zijn.
Tuberculose is een zoönose en mensen kunnen hier dus ook erg ziek van worden. Nederland en België zijn vrij verklaard van rundertuberculose, maar alpaca's die uit het buitenland komen, moeten zeker

- **Clostridium**

Symptomen: plotse sterfte van jonge dieren, verstijving en verlamming met sterfte als gevolg.

Clostridium-bacteriën kunnen verschillende ziektes veroorzaken naargelang de soort bacterie. O.a. tetanus behoort tot de groep van de clostridium-bacteriën. Een halfjaarlijkse vaccinatie tegen clostridium is aangewezen.

- **Coccidiose**

Symptomen: vermagering, loomheid, erge, vaak waterige en bloederige diarree, uitdroging, sterfte.

Coccidiose wordt veroorzaakt door protozoa (*Eimeria sp.*) die de darmwand aantasten. Vooral jonge dieren zijn er zeer gevoelig aan, oudere dieren kunnen besmet zijn zonder symptomen te vertonen. Bespreek met je dierenarts preventieve maatregelen.

- **Leverbot**

Symptomen: stilvallende groei, daling wolproductie en wolkwaliteit, minder eetlust, vermageren, sterfte.

Leverbotten zijn platwormen die in de lever van graasdieren leven en daar een chronische ontsteking veroorzaken. Dieren worden besmet via de cysten die vastzitten op het gras. Leverbot komt alleen voor op drassige weiden of weiden met een poel, aangezien slakken als gastheer fungeren. Alpaca's zijn zeer gevoelig voor leverbotinfecties, tijdig behandelen is noodzakelijk. Raadpleeg sowieso een dierenarts wanneer er zich een poel of beekje in de buurt van de weide bevindt.

- **Wormen.**

Symptomen: algeheel slechte conditie, bleke slijmvliezen door bloedarmoede, vermageren, opgeblazen buik, buikpijn, diarree.

Alpaca's kunnen diverse soorten wormen krijgen. Hiertegen zijn speciale wormenkuren te verkrijgen. Laat om de paar maanden een mestonderzoek doen om te controleren op de aanwezigheid van wormen, zodat selectief ontwormd kan worden indien nodig. Een alpaca met buikpijn zal meer liggen, rollen en aan de buik bijten of likken. Bleke slijmvliezen kunnen op bloedarmoede door bloedzuigende wormen duiden. Raadpleeg dan meteen de dierenarts!

- **Schurft**

Symptomen: jeuk, schilferige huid, slechte vacht, schuurletsels, secundaire huidinfecties.

Schurft wordt veroorzaakt door mijten die op en in de huid leven. Hou de vacht goed in de gaten en voel regelmatig of er geen korsten of wonden zijn, vooral onder de buik, in de liesstreek en onder hun staart. In de meeste gevallen moet er door de dierenarts een huidafkrabbel genomen worden om de oorzaak van de huid- en haarproblemen vast te stellen. Als de dieren geschoren, gewassen of behandeld worden, dan reinig en ontsmet je best ook de stallen, attributen en omheining. Als het dier nat is, voorzie dan een warme schuilplek. Zo kunnen de dieren goed opdrogen. Soms is een injectie tegen huidparasieten door de dierenarts voldoende.

- **Pootproblemen**

Symptomen: lange nagels, verrotting, kreupel lopen.

Door een te natte bodem, te weinig knippen of slechte weerstand kan de voetzool en nagelkwaliteit achteruitgaan. Zorg dat de dieren over een harde droge ondergrond beschikken in en om de stal en voederplaats. Laat regelmatig de nagels knippen. Controleer geregeld de hoeven bijvoorbeeld tijdens het scheren.

- **Rachitis of Engelse ziekte**

Symptomen: X-benen, zwakke gewrichten, beenderafwijkingen.

De dieren krijgen in ons klimaat minder zon dan in hun oorspronkelijke leefomgeving. Dit kan leiden tot een tekort aan vitamine D. Voldoende vitamine D is belangrijk om de botten en gewrichten gezond te houden. Dien daarom verschillende keren per jaar een vitaminesupplement toe, in overleg met de dierenarts.

7 AANKOOP OF ADOPTIE

Alpaca's zijn bijzondere weidedieren die je het beste op een grote weide houdt. Enige kennis is vereist om alpaca's te houden en te hanteren. Zoek op voorhand uit welke dierenarts in de buurt gespecialiseerd is in lama-achtigen. Bedenk goed wat je ervan verwacht en ga eens met mensen praten die al langer de soort houden die je wil kopen. De volgende vragen helpen je over de aankoop van een alpaca na te denken:

- Alpaca's kunnen 25 jaar oud worden, kan je er zolang voor zorgen?
- Vind je een alpaca ook een leuk dier als het niet aangeraakt wil worden?
- Heb je de ruimte voor een rustig gelegen weide met stal?
- Begrijp je dat je ze dagelijks moet voeren en wekelijks schoonmaakwerk hebt?
- Kan iemand de alpaca's verzorgen wanneer je op vakantie gaat?
- Heb je ongeveer 30 euro per maand per dier over voor de voeding en verzorging?

Informeer je bij een fokker voor je dieren aankoopt. Het is aan te raden bij meerdere fokkers te gaan kijken alvorens je de alpaca's koopt. Zo kan je direct zien wat er allemaal komt kijken bij het houden van de dieren. Kies een verkoper bij wie de dieren er gezond uitzien, het verblijf en water proper zijn, de dieren onbeperkt en vers hooi hebben en er voldoende ruimte is in het verblijf. Kies bij voorkeur een groep alpaca's die elkaar al kennen.

Als je een tamme alpaca wil die relatief gemakkelijk te hanteren is, dan koop je die het beste bij een fokker die op een prettige manier met de dieren omgaat. Als de ouderdieren tam zijn en het jong open en nieuwsgierig is, dan is het makkelijker tam te maken. Als het dier echter niet gesocialiseerd is, dan is het tam maken lastig en zal het veel tijd vragen om zijn vertrouwen te winnen.

Jonge lama-achtigen drinken melk bij de moeder tot ze ongeveer 10 maanden oud zijn. Ze schakelen geleidelijk over op vast voer. Neem dus beter geen veulen dat nog van de moeder afhankelijk is, maar laat hem eerst in de nabijheid van zijn moeder leren zelfstandig eten en sociaal te zijn.

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, want zo hou je foutieve handel in stand. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij de Dienst Dierenwelzijn op het [Meldpunt verwaarloosde of mishandelde dieren](#).

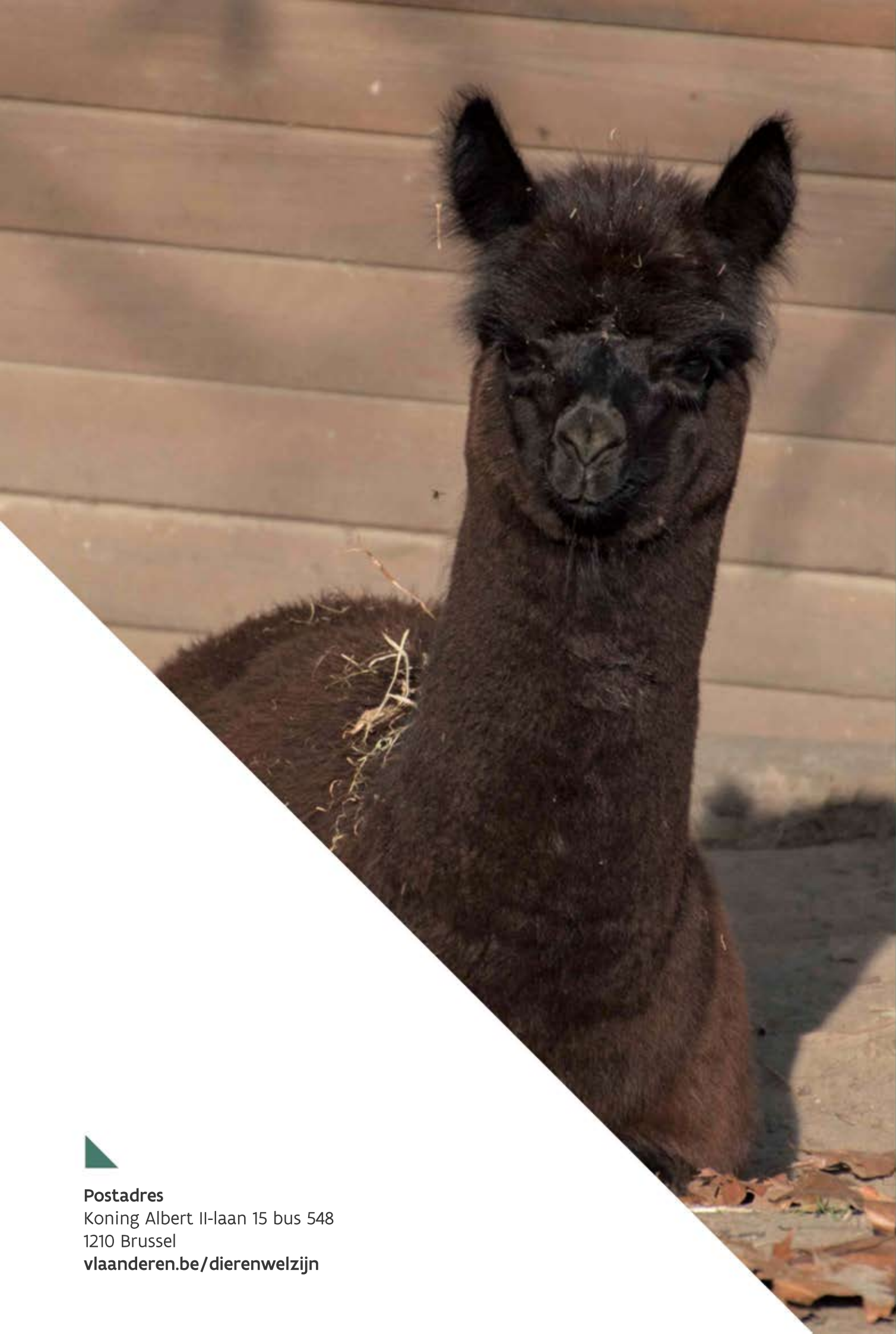
Voor je alpaca's koopt, moet de weide correct afgemaakt zijn en de stal in orde zijn. Vervoer de dieren in een paardentrailer, die je helemaal dicht maakt. Laat dus de achterflap niet open, want hier kunnen de dieren uit springen. Bind de dieren niet vast, ze zullen graag gaan liggen tijdens het transport.

Als je de dieren uit het buitenland importeert of als ze recent door iemand anders zijn geïmporteerd, dan moet je ze door een dierenarts laten controleren. Ze kunnen drager zijn van tuberculose, een zoönose die ook mensen ernstig ziek kan maken. Zet de dieren de eerste dag bij aankomst in de stal. Zo kan je goed zien of ze voldoende drinken en eten. Wanneer de dieren rustig zijn, zet je de stal open, zodat ze het terrein kunnen verkennen. Na de aankoop moeten de dieren een aantal weken wennen aan de nieuwe situatie. Geef ze die rust, dit is een stresserende periode. Na een week kan je meer toenadering zoeken.

8 KOSTEN

Een alpaca kost ongeveer 300 tot 5000 euro per stuk. Voor een vrouwelijk dier dat geschikt is voor de fok, betaal je minimaal 2500 euro. Dieren met gebreken, kruisingen met andere lama-achtigen, of dieren met gedragsproblemen zijn het goedkoopst, maar de dierenartskosten kunnen dan oplopen. Dieren met speciale kleuren en bewezen fokdieren die het goed doen op keuringen zijn duurder, de prijzen hiervoor kunnen oplopen tot tienduizenden euro's.

De maandelijkse kosten voor voer en de bodembedekking voor de stal bedragen ongeveer 30 euro per dier. Daarnaast heb je de kosten van de huur of de aankoop van een weide. De eenmalige kosten voor het maken van een stal en een goede omheining bedragen minstens 1500 euro.

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn